

Vergaderjaar 2021–2022

34 430

Staatscommissie Parlementair Stelsel

AD

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 16 februari 2022

Op 8 september 2021 heeft de Tweede Kamer met de Minister-President gedebatteerd over de uitleg van artikel 57 van de Grondwet naar aanleiding van de benoeming van drie Tweede Kamerleden tot Staatssecretaris in het demissionaire kabinet.¹ Tijdens dit debat werd een motie-Leijten c.s.² ingediend, die onder meer uitspreekt dat artikel 57 zo moet worden uitgelegd, dat in het geval een zittend Kamerlid wordt benoemd tot demissionair bewindspersoon, diens Kamerlidmaatschap vervalt. Deze motie is op 14 september 2021 door de Tweede Kamer aangenomen.³

Tijdens dit debat zijn bij motie twee verzoeken aan de regering gericht om een commissie in te stellen. De motie-Ceder/Dassen⁴ verzoekt de regering om een onafhankelijke commissie in te stellen die moet adviseren over een regeling voor de tijdelijke vervanging van Kamerleden die tevens bewindspersoon zijn in een demissionair kabinet. De motie-Ellian/Inge van Dijk⁵ verzoekt de regering om een commissie in te stellen die het functioneren van artikel 57 van de Grondwet analyseert en met voorstellen komt ter verduidelijking of vernieuwing van dit artikel, tevens in relatie tot de Kieswet en het Reglement van Orde van de Tweede Kamer. Beide moties zijn op 14 september 2021 door de Tweede Kamer aangenomen.⁶

De Minister-President heeft het oordeel over deze moties aan de Tweede Kamer gelaten en daarbij aangegeven dat het goed zou zijn als er een grondig onderzoek zou worden verricht naar het hele vraagstuk van artikel

¹ Handelingen II 2020/21, nr. 104, item 7 (8 september 2021).

² Kamerstuk 35 896, nr. 6.

³ Handelingen II 2020/21, nr. 105, item 12.

⁴ Kamerstuk 35 896, nr. 13.

⁵ Kamerstuk 35 896, nr. 14.

⁶ Handelingen II 2020/21, nr. 105, item 12.

57 van de Grondwet en de daarmee samenhangende vragen rondom ontslag en benoeming. De indieners van de moties en de Minister-President wezen tijdens het debat op de mogelijkheid om één commissie in te stellen die de in deze moties bedoelde taken zou kunnen krijgen.

Tijdens het debat bleek dat de Tweede Kamer eraan hecht nauw betrokken te worden bij de formulering van de precieze taakopdracht van de commissie en bij de samenstelling daarvan. De Minister-President heeft aangegeven dat het kabinet gezamenlijk met de Kamer tot een meer gedetailleerde invulling van de commissie wil komen. Tegen deze achtergrond schets ik in deze brief hoe naar het oordeel van het kabinet uitvoering gegeven zou kunnen worden aan beide moties.

Uitgaande van de inhoud van de beide moties zou de taakopdracht van de op grond van de Kaderwet adviescolleges in te stellen onafhankelijke commissie als volgt kunnen luiden:

- analyseren van de werking van artikel 57 van de Grondwet en de daarmee samenhangende vragen rondom ontslag en benoeming;
- adviseren over een verduidelijking of vernieuwing van artikel 57, mede in relatie tot de Kieswet en het Reglement van Orde van de Tweede Kamer;
- adviseren over een regeling voor de tijdelijke vervanging van Tweede en Eerste Kamerleden die tevens bewindspersoon zijn in een demissionair kabinet.

Gelet op deze taakopdracht ligt het naar het oordeel van het kabinet in de rede dat het profiel voor de voorzitter van de commissie de volgende elementen bevat: gezaghebbend, ruime parlementaire ervaring en affiniteit voor grondwettelijke vraagstukken. Bij de verdere samenstelling van de commissie zal tevens voorzien moeten worden in voldoende expertise op het terrein van het institutionele staatsrecht, politicologie, parlementaire geschiedenis en het proces van kabinetsformatie.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
H.G.J. Bruins Slot